

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott civil szervezetek képviselői kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a *Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 2010. évi XV. törvény* (a továbbiakban: Ptk.) 1. § (1) bekezdését alkotmányellenessé nyilvánítását és a törvény kihirdetésének napjára visszamenő hatállyal megsemmisítésére irányuló országgyűlési képviselői indítványt – az alább részletezett indokok - alapján utasítsa el.

INDOKOLÁS

Az Országgyűlés 2009. november 9-én fogadta el a *Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvényt*, amely a Magyar Közlöny 165. számában 2009. november 20-án jelent meg. A *Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 2010. évi XV. törvény (Ptk.)* 2010. március 2-án, a Magyar Közlöny 30. számában.

A Ptk. a Ptk. két szakaszban történő hatálybalépéséről rendelkezik, a Kódex Első és Második Könyve 2010. május 1-én, a többi része pedig 2011. január elsején lép hatályba, rendelkezik továbbá a jelenleg hatályos Ptk. és az új Ptk. alkalmazása közötti átmenethez szükséges szabályokról.

Az Első Könyv Bevezető rendelkezésein túl az új Ptk. Második Könyve (Személyek) tartalmazza a fogyatékossgal élő személyek alapvető jogait érintő cselekvőképességi szabályokat.

1. Felkészülési idő

87/2008.(VI.18.) AB határozat szerint „Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében védeni rendelt jogállamiság egyik fontos alkotóeleme a jogbiztonság, amely megköveteli, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit a törvényben megszabott módon kihirdetett és bárki számára hozzáférhető jogszabályok rendezzék, továbbá meglegyen a tényleges lehetőség arra, hogy a jogalanyok magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani. A jogalkotónak kellő időt kell tehát biztosítania arra, hogy az érintettek a jogszabály szövegét megismerhessék, és eldöntsék, miként alkalmazkodnak a jogszabály rendelkezéseire. A jogszabály kihirdetése és hatálybalépése közötti „kellő idő” mértékét a jogszabálytervezet kidolgozójának, illetve a jogalkotónak esetileg kell vizsgálnia, az adott jogszabály jellegét, valamint a jogszabály végrehajtására való felkészülést befolyásoló egyéb tényezőket alapul véve. Alkotmányossági szempontból az bírálható el, hogy a jogalkotó biztosított-e az érintettek számára legalább minimális felkészülési időt, vagyis lehetőségük volt-e az érintetteknek a jogszabály előzetes megismerésére. Alkotmányellenesség csak a felkészülésre szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő hiánya esetén állapítható meg. A 28/1992. (IV. 30.) AB határozat arra is rámutatott, hogy „nem lehet általános érvénnyel meghatározni, hogy mennyi a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges »kellő idő«, amit a jogszabály kihirdetése és hatálybaléptetése között feltétlenül biztosítani kell. Ezt minden egyes jogszabály megalkotásánál, a jogszabályba foglalt rendelkezések jellegének, mennyiségének, valamint a jogszabály végrehajtására (vagy az önkéntes jogkövetésre) való felkészülést befolyásoló egyéb tényezők alapulvételével, esetileg kell vizsgálni” (ABH 1992, 155, 156-157.). E vizsgálathoz azonban objektív támpontot ad az Áht. 10. § (4) bekezdése, amely szerint a fizetési kötelezettségekre vonatkozó törvények kihirdetése és hatálybaléptetése között - kivéve, ha a törvény a fizetési kötelezettséget mérsékli és a fizetési kötelezettségek, valamint a fizetésre kötelezettek körét nem bővíti - negyvenöt napnak el kell telnie.”

Az indítványozó álláspontja szerint: *„Az új Ptk. 2009. november 20-i kihirdetése és a hatálybalépésére megjelölt 2010. május 1-jei időpont között alig több mint öt hónap áll rendelkezésre ahhoz, hogy a gazdasági élet legmeghatározóbb kódexének alkalmazására mind a jogalkalmazók, mint az érintett jogalanyok felkészüljenek.*

Az új Polgári Törvénykönyv 2009. november 20-án, a hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló törvény 2010. március 2-án került kihirdetésre.

A Kódex 2010. május 1-én hatályba lépő Első és Második Könyvének 105 szakasznyi rendelkezésre így 162, a 2011. január 1-én hatályba lépő további Könyvekre 408 nap felkészülési idő áll rendelkezésre. A Ptké. a kihirdetést követő 51. naptól hatályos.

Az indítványozó véleménye szerint az alkalmazásra való felkészülés ténylegesen akkor kezdődik meg, amikor a jogszabály címzettjei felmérve a rendelkezésre álló időtartamot a jogszabály hatálybalépésének időpontjához igazíthatják magatartásukat, azonban erre 2010. március 2-ig nem nyílt lehetőségük.

E megjegyzéssel kapcsolatban fel kívánjuk hívni a figyelmet arra, hogy a Kódex 2010. május 1-én hatályba lépő cselekvőképességi szabályai – amellet, hogy a cselekvőképességükben vélhetően érintett személyek részére egyetlen új jogintézményt vezetnek be - szerves folytatását jelentik a cselekvőképesség ügcsoportonkénti korlátozása lehetőségét megteremtő, a cselekvőképességgel, gondnoksággal összefüggő törvényeket módosító 2001. évi XV. törvény által elindított reformnak. Már 2006-tól több bírósági határozatban is megjelennek azok az elemek, amelyek most az új szabályok részeivé váltak (BH 2008.265, BH 2008.11, EBH 2007.1597, BH 2006.46, BH 2008.265, BH2006.46.)

Az indítványozó megállapítja továbbá: *„a hatályba léptető rendelkezés kihirdetésére még későbbi időpontban, 2010. március 2-án került sor, azaz két hónappal az új Ptk. hatálybalépését megelőzően. Tehát a magánjogi viszonyokat alapvetően meghatározó kódex alkalmazására való öt hónapos felkészülési időből három hónap anélkül telt el, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontja tisztázott, ismert lett volna.”*

A Polgári Törvénykönyv rekodifikációjának szükségessége már a rendszerváltás idején felmerült. Az átfogó korszerűsítésére irányuló munkálatok megkezdését pedig az 1050/1998. (IV. 24.) Korm. határozat írta elő. A széleskörű társadalmi egyeztetést követelő előkészítő munka lehetőséget biztosított a jogalkotókon kívül, a jogászai szakma képviselői, a gazdasági élet szereplői, az érdekképviselői szervezetek figyelemmel kísérik, és szakmai észrevételeikkel segítsék egy korszerű a nemzetközi elvárásoknak és gyakorlatnak is megfelelő törvény megalkotását. 2008 októberétől, az országgyűlési vita időszakában pedig szövegszerűen is nyomon követhetővé váltak az új Kódex előírásai.

A Ptké-re vonatkozó törvényjavaslatot 2009. október 30-án nyújtotta be az igazságügyi és rendészeti miniszter az Országgyűlésnek. A javaslat, tekintettel mind a szükséges felkészülési időre, mind pedig az állampolgárok számára jogbővítő rendelkezéseket tartalmazó intézkedések – társadalmi igényekre és nemzetközi kötelezettségvállalásra alapozott - mihamarabbi bevezetésének szükségességére rögzítette, hogy az alapelveket tartalmazó Első könyv, illetve Második könyv kivételével a Polgári Törvénykönyv 2011. január 1-jén lépjen hatályba.

Az indítványozó kiemeli *„... a jelenleg hatályos Ptk.-t 1959. augusztus 11. napján hirdették ki, és 1960. május 1. napján lépett hatályba, vagyis csaknem kilenc hónap volt a felkészülésre, a nem demokratikus állami berendezkedés ellenére.”*

Amellet, hogy több szempontból sem tartjuk szerencsésnek ezt az összehasonlítást, meg kívánjuk jegyezni, hogy az 1960. május 1-én hatályba lépő, jelenleg is hatályos Polgári Törvénykönyv teljes (!) joganyagának elsajátítására állt kilenc hónap rendelkezésre, Ezzel szemben az új Kódex 2010. május elsején hatályba lépő mintegy 100 szakasznyi részének elsajátításához 6 hónap, teljes anyagának elsajátítására 14 hónap áll a jogalkalmazók rendelkezésére, egy olyan időszakban, amikor az internet, az elektronikus levelezés és a 21. század egyéb, modern információs technológiája is segíti a felkészüléshez szükséges gyors információáramlást.

2. A felkészülés folyamata

87/2008.(VI.18.) AB határozat szerint. „A jogszabály kihirdetése és hatálybalépése közötti „kellő idő” mértékét a jogszabálytervezet kidolgozójának, illetve a jogalkotónak esetileg kell vizsgálnia, az adott jogszabály jellegét, valamint a jogszabály végrehajtására való felkészülést befolyásoló egyéb tényezőket alapul véve. Alkotmányossági szempontból az bírálható el, hogy a jogalkotó biztosított-e az érintettek számára legalább minimális felkészülési időt, vagyis lehetőségük volt-e az érintetteknek a jogszabály előzetes megismerésére.

Célszerűnek tűnik tehát áttekinteni, hogy milyen módon tesz/tett eleget ennek a kötelezettségeinek a jogalkotó.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által szervezett konzultáció és az IRM honlapján közzétett felkészülést segítő dokumentumok

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium 2009. december 8-án konzultációt tartott az új Ptk. és a kapcsolódó törvényekre való felkészülés, képzés, oktatás tárgykörében.

A konzultáción jelen voltak az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalának, a Magyar Bíróképző Akadémiának, a Magyar Közjegyzői Kamarának, a Magyar Ügyvédi Kamarának, a Szociális és Munkaügyi Minisztériumnak valamint a civil szervezeteknek a képviselői. Az OIT Hivatalának képviselője bemutatta az OIT 2009. október 6-án elfogadott vonatkozó oktatási tervét, a szociális minisztérium képviselője a kidolgozás alatt álló gyámhivatalok munkatársai és hivatásos gondnokok számára készülő képzési programokat mutatta be, az Ügyvédi Kamara elnöke a felkészülést segítő e-learning tananyagfejlesztésről számolt be. A MOKK képviselője jelezte, hogy a közjegyzék felkészítésére vonatkozó terv előkészületben van, amelyről a megbeszélést követő héten tud részletes tájékoztatást adni. A megbeszélésen tehát valamennyi érintett arról számolt be, hogy megkezdte a felkészülést a végrehajtásra.

A felvetett problémák megoldása érdekében az IRM további két-ill. háromoldalu egyeztetéseket szervezett.

Szintén az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium 2010. március 9-10-én térítésmentes konferenciát szervezett jogászok részére az Országgyűlés Főrendiházi termében. Számos szervezet, köztük az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala, a Legfelsőbb Bíróság, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a Magyar Ügyvédi Kamara, a Legfőbb Ügyészség és a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, felkérését kapott az érdeklődők értesítésére. A két napos rendezvényen több mint 1100 jogász ismerhette meg az új Polgári Törvénykönyv 2010. május elsején hatályba lépő Második Könyvének rendelkezéseit. Az előadásokat konzultáció követte, ahol a résztvevők választ kaphattak az új rendelkezésekre – a gondnokságra, az alapítványi szabályozásra és a személyiségi jogra – a vonatkozó kérdéseikre.

A Ptk., a Ptké. valamint a kapcsolódó jogszabályok, megismerésére, a végrehajtás nyomán követésére a Minisztérium honlapjának egy tematikus egységében az alábbi dokumentumokat helyezte el:

1. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 2010. évi XV. törvény és a kapcsolódó törvények szövege
2. Az új kérdésekre adott válaszokkal folyamatosan frissülő „Kérdések és válaszok az új Polgári Törvénykönyv Első és Második Könyvének rendelkezéseivel kapcsolatban”
3. Útmutató az új Polgári Törvénykönyv cselekvőképességi szabályainak értelmezéséhez
4. Tájékoztató napok, konferenciák időpontjai
5. Háttéranyagok: az új Polgári Törvénykönyv Országgyűlési vitáinak kivonata, az Alkotmánybíróság vonatkozó határozatait, sajtóközlemények

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium programjai

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium hivatásos gondnokok és hivatásos támogatók számára szervezett képzéseinek célja, hogy megismerjék az új Polgári Törvénykönyv – az ENSZ Fogyatékos Személyek Jogairól szóló Egyezményével is összhangban lévő – cselekvőképességi szabályait és alkalmazni tudják a gondnokokra, illetve a hivatásos támogatókra vonatkozó előírásokat. A képzés célja továbbá, hogy megfelelő ismereteket nyújtson a fogyatékos személyekről, a kommunikációs alapismeretekről, önismeretről, a támogatott döntéshozatalról, a

cselekvőképességgel összefüggő szabályokról, a hivatásos gondnokok és hivatásos támogatók tevékenységével kapcsolatos jogszabályokról az érintett személyek személyi és vagyoni jogai érdekvédelmének ellátásához:

- Az új cselekvőképességi szabályok hatálybalépésekor hivatásos gondnoki feladatokat ellátó, mintegy 730 fő 22 órás kötelező képzésen ismerkedhet meg az új Ptk. Második Könyvével és a hozzá kapcsolódó jogszabályokkal.
- A rendszerbe újonnan belépő gondnokok és hivatásos támogatók már az SZMM által kidolgozott új, 60 órás képzési és 10 órás továbbképzési program keretében ismerkedhetnek meg a részletes szabályokkal
- az 1200 gyámügyi ügyintéző felkészítése egy 22 órás képzési program keretében kezdődött meg

Az SZMM új Polgári Törvénykönyvhöz kapcsolódóan kidolgozott programjai a hatályba lépése után is folyamatosan biztosítják a képzés és a konzultáció lehetőségét a gyámhatóságok munkatársai valamint a hivatásos gondnokok és hivatásos támogatók számára.

Képzés az OITH szervezésében

Az OIT által 2009. október 6-án elfogadott tematika szerint 2010. januárban kezdődött el a Magyar Bíróképző Akadémia által szervezett, a bírák önképzését szolgáló civilisztikai konzultatív tanácskozássorozat. Ennek keretében minden megyéből a polgári, gazdasági kollégiumvezetők és delegált bírák képzésére kerül sor. A képzésen résztvevők a megyékben szervezik az általuk képviselt bíróságokon dolgozó bírák továbbképzését.

Az ügyvédek és közjegyzők felkészítése

A Magyar Ügyvédi Kamara és a Magyar Országos Közjegyzői Kamara tájékoztatása alapján szintén megkezdte tagjai felkészítését.

A fogyatékos emberek, családtagjaik, szociális szakemberek felkészülését segítő egyéb programok, kiadványok

Az Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) és helyi irodái 2010. február 25. és 2010. május 1 között az ország 26 pontján szerveznek információs napokat fogyatékos emberek, családtagjaik, szülők, szociális szakemberek, gyámügyi ügyintézők számára. A 2010. április 2-ig megtartott 9 képzési napon 409-en vettek részt. További információs napok szervezésére folyamatosan érkeznek az igények a Szövetség Központi Irodájába.

A Szövetség részletes kiadványt készített az új szabályokról az érintettek felkészítése céljából „Útmutató az új Polgári Törvénykönyv cselekvőképességi szabályaihoz” címen, amelyet valamennyi bentlakásos szociális intézményhez eljuttatott továbbá ingyenesen letölthetővé tett honlapján.

A „Támogass, hogy dönthessek” című kiadvány megértési nehézséggel élő emberek számára készült és egyszerű formában foglalja össze az új szabályokat, a gyakorlati teendőket.

Előkészületben van egy gyakorlati kézikönyv, amely gyógypedagógiai szempontú elemzését is tartalmazza az új szabályoknak, és amely módszereket, megoldásokat mutat be a támogatott döntéshozatalra, a gondnokolt gondnokolttal való „együtdöntési mechanizmusára”, a gondnokolttal való kommunikációra.

További felkészülési idő - a gondnoksági szabályok ütemezett hatálybalépése

A Ptké. rendelkezéseinek értelmében a Ptk. Második Könyvének szabályai közül több nem 2010. május 1-jén lép hatályba így számos gondnoksággal összefüggő feladat ellátásához további felkészülési idő áll rendelkezésre.

A bíróságok, gyámhatóságok gondnoksággal kapcsolatos ügyterheinek növekedése nem várható, az új szabályok szerinti felülvizsgálatokra a korábbi gondnokság alá helyező határozatban megállapított időpontban kerülhet sor. A felülvizsgálati kötelezettséget nem tartalmazó határozatok esetében pedig 5 éves időtartam áll a gyámhatóságok rendelkezésére az eljárások megindítására.

A jogalkotó mind a Ptk. 2:34. § (6) bekezdésében meghatározott – a hivatásos gondnokok által ellátható személyek számát 20 főben maximalizáló - intézkedés mind pedig a gondnokoltak és gondnokaik, a támogatott személyek és támogatóik, valamint az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2010. évi XVIII. törvény esetében úgy ítélte meg, hogy a személyi és tárgyi feltételeinek kialakításához több idő szükséges, ezért azokat 2015. január 1-én illetve 2011. január 1-én történő hatályba lépéséről intézkedett.

Az új Ptk. alkalmazását segítő hosszú távú program: Államreform Operatív Program - Jogalkalmazás segítése (2.2.10.)

Nyilvánvalóan az Új Ptk. alkalmazására való felkészülés nem érhet véget a 2010. májusi illetve 2011, januári hatályba lépéssel.

A Kormány 2009. szeptember 09-én elfogadta az Államreform operatív program 2009-2010. évi akciótervét. Az akcióterv nevesíti a *Jogalkalmazás javítása* című pályázati konstrukciót, amelynek célja, hogy a központi szinten elfogadásra vagy módosításra került jogszabályok gyakorlati alkalmazását elősegítő képzések megvalósulhassanak, ezzel elősegítve az érintett jogterületeken az egységes és hatékony jogalkalmazást.

Az érintett tárcák és kamarák bevonásával készült, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által koordinált pályázati program célja a Ptk. joganyagának tárgyi ismertetésén túl kiterjed a kapcsolódó jogszabályi környezet bemutatására, a szabályozás alapjául szolgáló társadalmi környezet és elérni kívánt társadalmi célok megismertetésére, a gyakorlati végrehajtást szolgáló eszközök ismertetésére, továbbá az ügyintézés, illetve tágabban a jogalkalmazás segítésének a módjaira, de emellett az egységes jogalkalmazási gyakorlat kialakításának elérése is.

A program a képzések megvalósításánál a lehető legszélesebb jogalkalmazói célközönség bevonására épít és lehetőséget biztosít a szabályozás által érintett partnerek számára a képzésekben való részvételre. A program végrehajtása során közérthető nyelvezettel készült tájékoztató dokumentumok készülnek a Ptk. teljes jogszabályi környezetről, amelyek bárki számára ingyenesen elérhetőek lesznek az interneten.

3. A Polgári Törvénykönyv Második Könyvének kiemelt jelentősége, nemzetközi vonatkozások

Magyarország 2007. március 30-án aláírta és a 2007. évi XCII. törvénnyel kihirdette a Fogyatékosokkal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt. Az Egyezmény 5. cikkében megfogalmazott diszkrimináció tilalma megkívánja, hogy a részes államok törvényhozói és jogalkalmazói biztosítsák a fogyatékos személyek törvény előtti egyenlőségét. Az Egyezmény 12. cikkének 2-4. pontja ennek érdekében a következőkről rendelkezik:

„2. A részes államok elismerik, hogy a fogyatékosokkal élő személyeket az élet minden területén másokkal azonos alapon megilleti a jog-, illetőleg cselekvőképesség.

3. A részes államok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a fogyatékosokkal élő személyek cselekvőképességének gyakorlásához esetlegesen szükséges segítség hozzáférhetővé váljon.

4. A részes államok biztosítják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó valamennyi intézkedés, a nemzetközi emberi joggal összhangban, megfelelő és hatékony biztosítékokat tartalmaz a visszaélések megelőzésére. Az ilyen biztosítékok garantálják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó intézkedések tiszteletben tartják a személy jogait, akaratát és választásait, összeférhetetlenségtől és indokolatlan befolyástól mentesek, arányosak és a személy körülményeire szabottak, a lehető legrövidebb időre vonatkoznak, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező, független és pártatlan hatóság vagy igazságügyi szerv rendszeresen felülvizsgálja azokat. A biztosítékok azzal arányosak, amilyen mértékben az adott intézkedések érintik a személy jogait és érdekeit.”

Álláspontunk szerint a Magyar Köztársaság 2008. május 3-a, azaz az Egyezmény hatályba lépése óta mulasztásos nemzetközi jogsértést valósít meg azzal, hogy a hazai jogszabályi környezetet nem hozta összhangba az Egyezmény alatt vállalt nemzetközi emberi jogi kötelezettségével. Ezzel együtt 2007 júliusában megindult az Egyezmény 3. cikkével összhangban a fogyatékos személyek szervezeteinek aktív bevonásával a cselekvőképesség újraszabályozását

elvégző kodifikációs folyamat, amelyet a nemzetközi emberi jogi közvélemény a jó gyakorlatok között tart számon. 2009 októberében Genfben az ENSZ Fogyatékkal élő személyek jogainak bizottsága nyílt vitanapon megvitatta és pozitívan értékelte az új Ptk. cselekvőképességgel kapcsolatos szabályozását. Az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának hivatala a 12-es cikk implementációjáról készülő, a Részes Államok számára javaslatokat megfogalmazó kézikönyvében szintén a legjobb gyakorlatok között említi a magyar szabályozást és annak megalkotását. Magyarország, mint az Egyezményt másodikként ratifikáló állam az elsők között kerül hivatalos vizsgálat alá, amelynek eredményeként jelentés az Egyezményben foglalt jogok megvalósulásáról. A hazai civil társadalom már előrehaladott stádiumban van az Egyezmény megvalósulását bemutató párhuzamos jelentésének megírásával. A nemzetközi emberi jogi közvélemény tájékozottan és kritikusan figyeli a jogszabály életbelépésével és megvalósulásával kapcsolatos történéseket.

A fentieknél is fontosabb, hogy a mintegy 80.000 gondnokság alatt álló magyar állampolgár és családjaik, barátaik felkészülten várják a polgári jogi helyzetüket jelentősen érintő május 1-i hatálybalépést. Ez összesen – óvatos becslés szerint is – legalább 300000 magyar állampolgárt jelent, akiknek az életére az új Ptk. által bevezetett szabályok mélyreható és pozitív változásokat eredményeznek.

Az Alkotmánybíróság 8/1990. (IV. 23.) határozatában alapvető megállapításokat tett az emberi méltósághoz való jogról, amit az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekint. „A modern alkotmányok, illetve alkotmánybírói gyakorlat az általános személyiségi jogot különféle aspektusaival nevezik meg: például a személyiség szabad kibontakozásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként.” Álláspontunk szerint az új Ptk. cselekvőképességre vonatkozó szabályainak hatályba lépése a jelenleg gondnokság alatt álló és a jövőben gondnokság alá kerülő személyek általános személyiségi jogának teljesebb és az Alkotmánnyal, valamint nemzetközi szerződésekkel összhangban levő szabályozását jelenti. A jelenlegi szabályozás és annak gyakorlati megvalósulása súlyosan korlátozza a gondnokság alatt álló emberek önrendelkezési és általános cselekvési jogát. Míg az új Ptk. rendelkezései e jogok gyakorlását segítik, s szélesebb körben adnak lehetőséget a segítségre vagy támogatásra szoruló emberek általános személyiségi jogának önálló vagy részben önálló gyakorlására.

Nem alkotmányjogi, de fontos társadalmi és álláspontunk szerint a jogbiztonságot kényesen érintő szempont, hogy az Országgyűlés által kétszer elfogadott, a Köztársasági Elnök által kihirdetett Ptké. hatálybalépése melyet az érintett társadalmi csoport támogatása kísért - olyan vitatható érvrendszer mentén kerüljön elhalasztásra, hogy az államigazgatási szervek részéről nem került sor megfelelő módon a végrehajtásért felelős szervek, személyek felkészítésére. Álláspontunk szerint egy ilyen érvelés alkotmányjogi támogatása súlyosan veszélyezteti a jogbiztonságot, és megkérdőjelezi a jogszabályalkotásba és a jogszabályok hatályba lépésébe vetett bizalmat.

4. Indítvány

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során a felkészülési idő hiánya miatt akkor állapította meg valamely jogszabály alkotmányellenességét, ha az szerzett jogot korlátozott, a korábbihoz képest úgy állapított meg hátrányosabb rendelkezést, illetőleg oly módon hárított fokozott kockázatot a címzettekre, hogy a megismerés és a felkészülés lehetőségének hiánya sérelmet okozott az érintettek számára, akadályozta a jogalkalmazót a jogszabály alkalmazásában. [87/2008.(VI.18.) AB határozat, 7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 47.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 43/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 188, 196.; 44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 207.; 723/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 795, 799-800.; 1025/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1456, 1459-1460.; 797/B/2001. AB határozat, ABH 2003, 1437, 1441-1442.]

A 2010. május 1-jén hatályba lépő cselekvőképességi szabályok alapjogok érvényesülését biztosító, jogbővítő rendelkezéseket tartalmaznak, a cselekvőképességükben érintettek nézve a korábbihoz képest lényegesen kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaznak, fokozott kockázatot a szereplők felkészítésének szervezettsége és folyamata kizárja.

Mindezek alapján indítványozzuk, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2009. évi CXX. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 2010. évi XV. törvény 1. § (1) bekezdését alkotmányellenessé nyilvánítására és megsemmisítésére vonatkozó országgyűlési képviselői indítványt utasítsa el.

Budapest, 2010. április 8.

Autisták Országos Szövetsége – Szilvássy Zsuzsanna elnök

Értelmi Fogyatékossgal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ÉFOÉSZ) - Kovács Melinda ügyvezető igazgató

Kézenfogva Alapítvány - Pordán Ákos ügyvezető igazgató

Lélek-Hang Egyesület – Szőke Zsolt elnök

Mental Disability Advocacy Center (MDAC) – Oliver Lewis ügyvezető igazgató

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) – dr. Hegedűs Lajos elnök

Sotéria Alapítvány - Soltész Ágnes elnök

Szigony Alapítvány a Közösségi Pszichiátriáért – Gordos Erika elnök

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) - Dénes Balázs elnök